Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium cisterciense (pars aestivalis) - Cod. Karlsruhe 3426

[Herrenalb], [13. Jahrh.]

Markus

urn:nbn:de:bsz:31-90406

Visual Library

In uat. sci Bndicti ad vs. sup ps. an. Iste scs digne. a. Iustu deduxit. a. In mau eiu ds. a. Iste cognouit. cap. Dilectus a deo et homi nibz. cui memoria in bn dictione est. simile illu fec in gla scor. R. Beatus bene dcs. v. Iust germ. Ad ps. a. Scissime confessor do mona chor pat et dux bndcte int cede pro nra omiuqz salute. Intcessio nos qs dne coll. beati benedicti abbatis comendet ut qd nris mitis no ualem. ei pat cinio assequam. Per. In uitat. Iust florebit in domo dni plantat. gaudeam et exultem tuel sacra sollep nitate. In i. n. a. Fuit uir uite uenabil gra bndcs et noie. a. Ab ipo pueritie sue tpe cor gerens senile eta te morib transiens nulli a nimu dedit uoluptati. a. Dum in hac tra eet qd tpalit libe uti potuisset iam qsi ari dum mudu cu flore despex. a. Hic sic pueritia exortus rome libalib litteray studi is tradit apparentibz fu at. a. Relicta domo reb qz pris soli deo place cupies sce conusacionis habitu qsiuit. a. Recessit g scient nesc tius. et sapient indoct. v. Iustu deduxit. Incip uita sci bndci edita abto greg. Fuit uir uite uenabilis gra bn dictus et noie ab ipo

pueritie sue tempore cor gerens senile. R. Etatem quippe moribus transiens nulli animum dedit voluptati. R. Sed dum in hac terra adhuc esset quo temporaliter libere uti potuisset tam despexit iam quasi aridum mundum cum flore. R. Fuit vir vite venerabilis gratia benedictus et nomine ab ipso pueritie tempore cor gerens senile etatem quippe moribus transiens nulli animum voluptati dedit. V. Recessit igitur scienter nescius et sapienter indoctus.

Qui liberiori ii. Hic liberiori genere exortus rome liberalibus litterarum studiis traditus fuerat. Sed cum in eis multos per abrupta viciorum ire cerneret eum quem quasi in ingressu mundi posuerat retraxit pedem ne si quid de sciencia eius attingeret ipse quoque postmodum in immane precipicium totus iret. R. Beatus benedictus famulus dei magnum fecit miraculum fudit preces ad dominum quod resolidavit confestim capisterium. V. Benedictus puer cum nutricem suam flere conspiceret eius dolori compassus est.

Despectis iii. Despectis itaque litterarum studiis relicta domo rebusque patris soli deo placere desiderans sancte conversationis habitum quesivit. Recessit igitur scienter nescius et sapienter indoctus. Hic itaque cum iam relictis litterarum studiis

pete deserta decreuisset
nutrix que hunc arti⁹
amabat sola secuta est.
R. Iniro consilio venenum
vino miscuere quo oblato
ex more ad benedicendum pre
uir dei signum crucis edidit
et uas pestiferi pot⁹ ita con
fractum est ac si pro signo lapi
dem dedisset. v. Intellexit p
tin⁹ uir dei quod potum mortis
habuerat quod portare non po
tuit signum crucis. Alleluia.

Cumque beat⁹ benedictus iii.
uenisset cum nutrice sua ad
locum qui effide dicitur. mul
tisque honestioribus uiris
caritate se illic detinenti
bus in beati petri ecclesia
demorarentur. predicta nutrix
illi⁹ ad purgandum triti

cum aucinis mulieribus
prestari sibi capisterium petiit.
R. Sanct⁹ benedictus plus appe
tiit mala mundi perpeti quam lau
des malens pro deo laboribus fa
tigari quam uite hui⁹ fauori
bus extolli. v. Diuina namque
preuent⁹ gratia magis ac magis
ad superna animo suspirabat.
Malens. In .ii. nocturno. Hic itaque
cum iam relictis litterarum studiis
petere deserta decreuisset
nutrix que hunc arti⁹ ama
bat secuta est. a. Predicta nu
trix illi⁹ ad purgandum triticum
aucinis mulieribus presta
ri sibi capisterium petiit quod ca
su accidente fractum est. a.
Compassa nutrici oratione fud
benedictus puer cum lacrimis ca
pisterium reparauit. a. Benedictus

dei famulus magnũ fec̃ mi
raculũ fudit p̃ces ad dñm
⁊ reuixit capistrũ · a · Qui
dã hẽmã p̃g̃et romanũ mõ
chũ obuiauit cui⁹ cũ desi
deriũ cognouisset ⁊ secretũ
tenuit ⁊ adiutoriũ ĩpedit
a · Cũq; ĩ specu posito sub
mitti panẽ dyabol⁹ ↄspic̃
et iactauit lapidẽ q̃ tinti
nabulũ fregit · v · Amaũ eũ
Capisteriũ incaute v
sup mẽsam derelictum
casu accidente fractũ est ·
sic ut iduabz ptib⁹ di
uisũ inueniret̃ · Quod
mox ut rediens nutrix
ill⁹ ĩuenit · uehementissĩe
flere cepit · q̃ uas qd̃ p̃s
titũ acceꝑat ↄfractũ ui
debat · R · Dñe ñ aspicias

pccã mea · sz fidẽ hui⁹ hõis
qui rogat resuscitari fi
liũ suũ q̃ redde ĩ h corp⁹
culo aĩam q̃m tulisti et
ↄpleta e⁹ orõne reuixit
q̃ sanũ reddidit pat̃ suo.
v · Et regrediente aĩa cor
pusclm õme ↄtremuit
⁊ sb oclis oĩm qui aderãt
viuus apparuit · Et sa ·
Benedc̃s religios⁹ et v
pius puer̃ cũ nutricẽ suã
flerẽ cõspicer̃ e⁹ dolori
cõpassus ablatis secum
utrisq; fracti capisterij
ptibz se se cũ lacrimis in
orõnẽ dedit · Qui ab orõ
ne surgens ita iuxta
se uas sanũ reꝑerit
ut in eo fracture uesti
gia nullaten⁹ ĩueniri

potuissent. R Cumque sanctus
birinus in cella consistens eleva
tis sursum oculis uidit sororis
sue animam de corpore exeuntis
in columbe specie celi secreta pe
netrare. V Qui statim eius
glorie congaudens omnipotenti deo
gratias reddidit eiusque obitum
fratribus denunciauit et quod ei
animam uidit. Incolumi. vii.
Beatus birinus matrem
suam blande consolatus
et sanum capillum reddi
dit quod fractum tulerat.
Que res uulgato eodem
a cunctis est agnita. atque
in tanta admiratione
habita. ut hoc ipsum capill
um eiusdem loci incole in
ingressu ecclesie suspende
rent. quatinus qui presentes et
futuri omnes agnoscerent
birinus puer consolationis
gratiam acquisita perfectione
cepisset. R In tempeste nocti
hora uir dei instans uigi
lus assidue orationis uelud
sub uno solis radio omnem mun
dum collectum conspiceret. V
Videnti enim creatorem angus
ta est omnis creatura. Omnem.
Capillum quoque annis viii.
multis illic ante oculos omnium
fuit. et usque ad hec longobar
dorum tempora supra fores ecclesie
pependit. Hec birinus plus
appetens mala mundi pro
quam laudes. malens pro deo
laboribus fatigari quam ui
te huius fauoribus extolli.
R Pater sanctus domini in tenta oclo
rum acie in splendore choruscante

lucis h'ne uidet uidit g'ma
ni a'iam capuani epi Iusp'a
ignea ab angl'is i celu deferri.
V Scriptu est q' reuerentissim
uiru g'manu epm eis qui
missus fuat ia de fluctu rep
perit. Iuspa. Ad ce. Ant.
Sanctimonialis au femina
cu negantis u'ba audisset
orone fudit q' i vndaco plu
uie erupit. V Iust' ut pal.
Tunc Iulio r. Dixit S. math.
Symon petrus ad ihm.
Ecce nos reliquim' o'ia
et secuti sum' te. Lc.
Audiens O. l. c. xv. le pr
a dno petr' q'a diues dif
ficile intraret i regnu
celor sciensq; se cu suis
odiscipl'is ad integru
mudi fallentis spreuis
se delicias. uoluit agnos
ce q'd ul' ipi. ul' ceti mu
di conteptores p'uaioni
merit' i uitute maioris p
mij spetare debent. Et
respondes dno ait. Ecce
nos reliquim' o'ia q' se
cuti sum' te. Quid g'
erit nobis. R. Eode vo
anno quo de hac uita erit
exitus q'bzda discipl'is se
cu osulantib' quibzda lon
ge manetib' scissimi suu
obit' denutiauit diem. R
Presentibz i dicas ut au
diti p silentiu tegent ab
sentib' indicas quale eis
signu fieret qn ei' a'ia de
corpe exiret. Bastl. lco. x.
Sollert' intuendu q'd
no solu se o'ia reliq'sse

&c et christum sequi glat.
Et stultum perfecto est iuxta
platonem et quosdam ali
os philosophos uite huius diuit
ias calcare et non hoc pro
adipiscenda uita eterna
sed pro inani agere morta
lium laude captanda.
Stultum perfecto presentes la
bores ultro absque spe fu
ture quietis et pacis
subire. R. Sexto namque die
portari se in oratorium adis
cipulis fecit ibique exitum
suum sacramentis muniuit
atque inter discipulorum manus ex
spirauit. V. Erectus in celum
manibus stetit et ultimum spiritum
inter uba orationis efflauit.

Perfectus .xi. s. Augustini.
Perfectus est ille qui abiens uen
dit omnia que habet et dat
pauperibus ac ueniens sequi
tur me. Habebit enim thesau
rum indeficientem in celis.
Unde interrogante beato petro
dixit de talibus ihesus. Amen
dico uobis quod uos qui secuti
estis me in regeneratione
cum sederit filius hominis in
sede maiestatis sue sede
bitis et uos super sedes du
odecim iudicantes duode
cim tribus israel. R. Via rec
ta orientis tramite ab e
cella in celum usque tendebat
cui uenando hinc inde
super claris assistentes cui esset
uia qua in ceteris uenit inquirunt
illi autem se nescire professi sunt.
V. Quibus ipse ait hec est uia
qua dilectus deo benedictus ascendit. Illi.

In hac quippe vita pro suo
nomine laborantes. in alia premium
sperare docuit. id est
in regeneratione. cum videlicet
immutati mortales fuerimus
resurgendo regenerati. qui
immutati caduci fueramus
mortaliter geniti. Justa siquidem
et sanctis retributio. ut qui
in hoc seculo pro christo humane glorie
celsitudinem neglexerant
in futuro a christo glorificati. R.
O beati viri benedicti sancti precones
nati o estimabilis dilectio
caritatis que dominum secuti propriam
contempsit eterne vite coniunctus
est. V. Cum iunie apostolicus fuit
in morte lucrum. Gloria domini. Sim
In illo tempore. Dixit mathiam.
Symon petrus ad ihesum. Ecce
nos reliquimus omnia et secuti
sumus te. Quid ergo erit
nobis. Ihesus autem dixit illis.
Amen dico vobis. quod vos qui
secuti estis me in regeneratione
cum sederit filius
hominis in sede maiestatis
sue. sedebitis et vos super
sedes duodecim. iudicantes
duodecim tribus israel. Et
omnis qui reliquerit
domum vel fratres. aut sorores
aut patrem. aut matrem.
aut uxorem. aut filios
aut agros propter nomen
meum. centuplum accipiet
et vitam eternam possidebit.
Collecta. Intercessio nos quesumus.
Inl. A. Electus a fratribus
in vita obtinuit quod sciret
scivit se illorum moribus convenire
non posse. cap.

Dilectus a deo. Ad b a. Pater sanctus dum trenta
clo(rum) ante in splendore choru
ce lucis hic videret vidit
germanum animam capuani
episcopi in spera ignea ab angelis
in celum deferri. coll. de sup.
Ad i a. Cumque se conspiceret
illicita non licere asuetate
linquere conati sunt de eius mor
te tractare. Ad iij. Iniuto
consilio venenum vino mis
tum quod oblato signavit sicque
constructum est ac si per signo la
pidem dedisset. cap. Dilectus
a deo. coll. Intercessio nos
Ad vi. Puer quidam parvulus
elephantino morbo percus
sus ad dei hominem est adduc
tus pristina sanitate recep
ta incolumis remeavit ad

patria. cap. Dedit dominus
confessionem sancto suo et excel
so in verbo glorie. de omni cor
de suo laudavit dominum et
dilexit eum qui fecit illum.
Excita domine in ecclesia coll.
tua spiritum cui beatus benedictus
abbas servivit ut eo
dem nos replente stude
amus amare quod amavit
et opere exercere quod docuit.
Ad ix. Tantam gratiam ei vir
tus divina contulerat ut sub uno
solis radio omnem mundum collec
tum conspiceret. cap. Iustum
deduxit dominus per vias rectas
et ostendit illi regnum
dei et dedit illi scientiam
sanctorum honestavit illum in
laboribus et complevit la
bores illius. collecta.

Sit qs dne bs bindcs
albas nre fragilitatis
adiutor. et p nobis tibi
supplicans copiosius
audiatur. In ii. vespa. a.
Sint uir uite cu tel. cap.
Dilectus a deo. Ad g.
Orabat scs bndcs dne no
aspicias pcta mea s3 fidem
hui hois qui rogat resusci
tari filiu suu z ls odis oi
um uniete pum reddidit
pat suo. colla. Intercessio
nos Ambrosy. cap.
Benedictionem. R.
Sint lumbi. v. Ecce sa.
int. Btus uir q me. col.
Deus q ospic. Ico.
Magnu lonu. Eugl.
Vigilate. iii. R.
Btus uir q me. viii R.

Decore. xii R. In dyade
mate. v. Qui manet.
Octa oia sic vni9 c.
z pont. Tre tonus ut
A. Btus uir q metuit dnm
al. in mandat eius cupit nimis
al. v. Qui manet in me et
ego in eo. hic fert fructu mlt
tu al. Demirbz ns at.
Filie ierlm uenite z uidete
marres cu coronis qbz coro
nauit eos dns. in die sollep
nitatis z leticie al. al. v.
Lux ppetua lucebit scis tuis
dne al. z eternitas tpm al.
al. In ii. vs. al. In cele
stibz regnis scor habitatio
est al. z eterna reqes eor
al. Marci eugle. cap.
Qui timet dm. R.
Quatuor aialia. v.

Aīmas. vīt. Ecce ego
iohēs uidi ostiū aptū in
celo et ecce sedes posita
erat in eo ꝛ in medio sedis
ꝛ in circuitu ei⁹ q̄tuor aīalia
plena oclis ante ꝛ retro ꝛ
dabāt glīam ꝛ honorē ꝛ bn̄
dictionē sedenti sup̄ thronū
uiuenti in scla sclo♃. al. al.
col. Ecclesiam tuā
dn̄e benignus illustra.
Inuitat⁹. Alleluia al.
al. Allā. al. al. In p̄i.
n̄. aīt. Alleluia. Vr
um. ꝯ In nomine tū.
Smo beati Aug⁹ epi. lc. i.
Ait dn̄s discipl̄is suis
Manete ī me ꝙ ego
ī uob. Ut tam se eē dixit
ꝙ discipl̄os suos palmi
tes. et agricolā patrē.

Vn̄ tam p̄dem sic potuim⁹
disputatū est. R̄ In uisiōe
dei uidi ꝛ ecce uent⁹ t̄binis ve
niebat ab aq̄lone nubesq̄ꝫ
magna ꝛ ignis īuoluēs sple
dorq̄ꝫ ī circuitu ei⁹ ꝛ ī medio eoꝝ
similitudo q̄tuor aīaliū ꝛ aspc
tus hoīs erat in eis all̄a. V̄
De medio aūt ei⁹ q̄i sp̄es elec
tri i hoc ē de medio ignis. lc. ii.
In hac lcōne cū adhuc ii.
de se ipo qui ē uitis ꝛ de
suis palmitib⁹ hoc ē disci
pulis loqueret. manete
inq̄d in me ꝙ ego in uob.
Sūt aūt in uite palmi
tes. ut uiti nō cōferant
sꝫ inde accipiant vnde
uiuāt. R̄ Quatuor facies
vni erant ꝛ q̄tuor p̄ne v
ni pedes eoꝝ pedes recti

planta pedis eorum ut vituli
Et scintille quasi aspectus eris
candentis al. V. Sub pennis
eorum manus hominis in quatuor partibus
Vitis itaque iii. S. Et sicut
est in palmitibus ut vitale
alimentum subministret
eis. non sumat ab eis. Per
hoc ergo manere vitis ex christum
habere. et manere in christo
discipulis prodest non vitis
non christo. R. Similitudo vul
tus animalium facies hominis
et facies leonis a dextris
ipsorum quatuor facies vero vitu
li a sinistris ipsorum quatuor
facies autem aquile desuper
ipsorum quatuor et facies et penne
extente desuper erant al. V.
Due penne singulorum iunge
bantur et due tegebant eorum

corpa. Et faci. Palmes
abscisus sine radice non
potest vivere. Sic palmes
non potest fructum ferre a se
metipso nisi manserit in
vite. sic nec vos nisi in me
manseritis. Magna com
mendatio fratres mei.
corda instruit humili
um. ora obstruit super
borum. R. Facies et pennas
per quatuor partes habebant in
cedentes non revertebantur
sed unumquodque ibat ante faciem
suam. V. Pedes eorum pedes rec
ti planta pedis ut planta
vituli. Sequitur. Marci evangeliste
Beatus vir qui iii. R.
metuit dominum al. in mandatis
eius cupit nimis al. al. V.
Potens in terra erit semen

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eius generatio rectorum bene
dicetur. al. In ii n. a. alla.
Electi sunt in xpo an mundi
constitucione ut essent sci et in
maculati in conspectu dei in
caritate. a. Sapientiam eorum nar
rabunt omnes populi et laudem
eorum pronunciat omnis ecclia
scorum. a. Placentes deo facti
sunt dilecti quia gratia et misericordia in
scos eius et respectus in electos
eius. a. Spiritu intelligentie
replevit eos dns et ipsi tam
quam ymbres miserunt eloquia
sapie sue. a. Collaudabunt
multi sapientiam scorum et usque
in seculum non delebitur. a. Non
recedet memoria eorum et nomen
eorum requiretur a generatione in ge
neratione. V. Constitues eos p.
Ecce cui si audent respon
deant qui ignorantes dei

iusticiam et suam volen
tes constituere iusticie dei
non sunt subiecti. Ecce
cui respondeant se placen
tes et ad bona opera facien
da dm sibi non necessarium
putantes. R. Similitudo
aspectus animalium ut carbonum
ignis ardencium et velut aspe
ctus lampadarum. V. erat spc i
petus illuc gradiebantur cum
ambularent. V. Et unum quodque
eorum ambulabat coram facie
sua. Ubi. Nonne resistunt
veritati homines mente
corrupti reprobi circa fidem
qui respondent et locuntur iniqui
tatem dicentes. adeo thei
qd homines sunt. angelis aut
ipsis qd iusti sunt. R. Qua
tuor animalia ibant et reverte
bantur in similitudine fulguris

coruscantis et erat in medio
splendor ignis et de igne
fulgur egrediens. V. Erat
autem quasi visio discurrens
in medio quatuor animalium. Et
ii O reprobi hec sunt inania
presumptionis vestre. Sed quod
vos sequatur videte.
Et si est in vobis ullus
sensus horrete. Qui enim
a semetipso fructum se fer-
re estimat in vite non
est. Et in vite non est in
Christo non est. R. Cum aspi-
cerem animalia apparuit
rota una iuxta ea quatuor ha-
bens facies. Et una similitudo
ipsorum quatuor. V. Aspectus
rotarum et opus earum erat quasi
visio maris. Et una si.
viii Considerate quod adhuc
veritas subiungat. Et

dicat. Ego sum vitis vos
palmites. Et manet in
me et ego in eo hic fert
fructum multum. Quia sine
me nichil potestis facere.
Species firmamenti super R.
capud animalium quasi aspectus
cristalli horribilis sub quo
erant penne eorum recte
alterius ad alterum. V. Unum
quodque duabus alis velabat
corpus suum et alterum sibi
velabatur. Si ubi. Marci
viii. R. De ore prudentis
procedit mel alleluia. dulcedo mellis
est lingua eius alleluia. favus
distillans labia eius alleluia. V.
Sapientia requiescit in corde eius
et prudentia in sermone illius.
favus. ad cc. A. alla. A.
Datum est opus eorum in ueri-
tate ideo in terra sua dupli

cia possidebunt et leticia
sempiterna erit eis in xpo.
V Nos tui dni. V Anni opa.
S. iohm. In illo tempe
D. i. d. suis. Ego sum ui
tis uera et pater meus
agricola est. Et rel. O. l. ei
bti aug. epi. Iste locus
euglicus fres ubi se dicit
dns uitem et discipulos
suos palmites secdm hoc
dicit qd est caput eccle.
nos qz membra eius
mediator dei et hominu
homo xpc ihc. R. Statura
erat rotarum et altitudo hor
ribilis totumqz corpus plenu
oculis et aspectus earum et opa
uelud si sit rota in medio
rote. al. V. Per quatuor partes
euntes ibant et non reuerte
bantur cum ambularent. Et

Unius nature sunt uitis
et palmites. Propter qd cum
esset deus cuius nature non
sumus. factus est homo cuius na
ture sumus. ut in illo esset
uitis humane nature.
cuius et nos homines pal
mites esse possemus. R.
Qvm ambularent aialia
ambulabant et rote iuxta ea
Quocumqz ibat sps illuc parit
et rote eleuabantur sequentes
ea al. V. Cvm eleuarentur aialia
de terra eleuabantur pariter et
rote iuxta ea. Quocumqz.
Quid est ego sum uitis uera.
Ab illa uitiqz discernit cui
dicitur. Quomodo conuersa es in
amaritudinem uitis aliene.
Nam quo pacto est uitis
uera que expectata est ut
faceret uuam. fecit aut

spinas. Ego sum uitis V
uera et pater meus agricola
est. R. Euntibus animalibus
ibant simul et rote et cum
stantibus stabant et cum e
leuarentur pariter leuabantur. Na
spiritus uite erat in rotis al. V.
Statura earum et altitudo erat
xii horribilis. Ca. Omnem
palmitem in me non ferentem
fructum tollet eum et qui
fert fructum purgabit
eum ut fructum plus af
ferat. Numquid unum sunt
agricola et uitis? Secundum hoc
quod uitis quod ait pater maior
me est. R. Audiebam sonum
alarum quasi sonum aquarum multa
rum quasi sonum sublimis dei nam
cum fieret uox super firma
mentum quod imminebat capiti
eorum stabant et submittebant
alas suas. V. Cum ambu
larent ut sonus multitudinis
atque castrorum erat cum non
starent demittebantur penne
eorum. Et sub. Marci euangeliste.
R. In diademate capitis
aaron lapides preciosi ful
gebant dum perficeret opus
dei al. V. Corona aurea super
caput eius expressa signo sanc
titatis. Dum perfi. S. iohannis.
In illo tempore. D. I. di. suis.
Ego sum uitis uera et pater
meus agricola est. Omnem
palmitem in me non ferentem
fructum tollet eum. et
omnem qui fert fructum
purgabit eum ut fructum
plus afferat. Iam uos
mundi estis propter sermo
nem quem locutus sum
uobis. Manete in me et